

1.2 Behoeften van jonge kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong

(hoog)begaafde kleuters zijn in het algemeen gebaat bij activiteiten die:

- Open zijn en kansen bieden om zelf ontdekkingen te doen.
- Grote denksprongen mogelijk maken.
- Verschillende manieren van denken mogelijk maken, bijvoorbeeld: verzamelen van kennis, toepassen ervan, categoriseren of ordenen en het (creatief) samenvoegen van informatie.
- Ze in belangrijke mate zelfstandig kunnen plannen en uitvoeren.
- Voldoende complex zijn.
- Voldoende ruimte bieden om hun fantasie en creativiteit te benutten.
- Tegemoet komen aan hun behoefte om te (leren) lezen, schrijven en rekenen.
- Bijdragen tot een brede ontwikkeling zodat ze al hun talenten kunnen ontwikkelen.

Net als andere kinderen, hebben (hoog)begaafde kleuters behoefte om bij een groep te horen waarbinnen ze zich geaccepteerd voelen, waarbinnen ze met elkaar kunnen spelen, geven en nemen, en ervaren hoe het is om met anderen samen te werken. Ze moeten zich niet alleen als individu volledig kunnen ontwikkelen, maar ze moeten ook ervaren dat hun individualiteit verplichtingen met zich meebrengt en dat ze respect moeten hebben voor de rechten van andere kinderen. Daarom is het aan te bevelen om de activiteiten uit Compact & Rijk niet uitsluitend individueel maar ook met anderen te laten uitvoeren. Bij het samen werken aan een opdracht kan gedacht worden aan de mogelijkheid om dat te doen met ontwikkelingsgelijken. Ook samenwerking met andere kinderen die over talenten beschikken die binnen de uitvoering van de opdracht relevant zijn en een positieve bijdrage kunnen betekenen voor het eindresultaat, is ons inziens een reële optie.

1.3 Inspelen op behoeften van jonge kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong

Niet alleen signaleren waar kinderen behoefte aan hebben is van belang, u moet er ook adequaat op reageren. Pas dan is sprake van stimulering. Beschikbaarheid van gevarieerde materialen/activiteiten is daarbij niet voldoende; het moet gecombineerd worden met de juiste, dat wil zeggen op deze (hoog)begaafde kinderen afgestemde, stimulering en interactie (Mönks, 1995). Dit betekent bij een deel van de (hoog)begaafde kinderen rekening houden met hun specifieke kenmerken. Daartoe behoren de positieve signalen zoals hierboven genoemd, maar ook factoren als: neiging tot perfectionisme, ontwikkeling van faalangst en soms hun neiging tot betweterigheid.

Enkele algemene tips voor de begeleiding van kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong:

- Geef het kind op dezelfde wijze feedback voor zijn prestaties als andere kinderen. Vermijd het extra prijzen.
- Geef eerlijke, kritische feedback en richt deze vooral op de wijze waarop u het kind hebt zien werken, waarop het de taak heeft aangepakt.
- Streef ernaar om het kind te laten samenwerken met ontwikkelingsgelijken. Dat zijn leerlingen met een zelfde ontwikkelingsniveau en met vergelijkbare denkwijzen en sterke kanten.
- Zorg voor voldoende cognitieve uitdaging. Dat hoeft niet perse door middel van spel, maar zeker ook door opdrachten. Deze moeten dan wel zoveel mogelijk open zijn (zie ook hierboven).
- Omdat kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong over het algemeen een veel grotere woordenschat hebben dan hun leeftijdgenootjes doet u er goed aan om in uw begeleiding van hen daar rekening mee te houden. Gebruik daarom volwassen taal.